

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 34/2005 vp

Hallituksen esitys eräiksi tuloveroperusteita koskeviksi muutoksiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 22 päivänä syyskuuta 2005 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eräiksi tuloveroperusteita koskeviksi muutoksiksi (HE 117/2005 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

— LA 104/2004 vp — Sari Sarkomaa /kok ym.: Laki tuloverolain muuttamisesta (läh. 6.10.2004)

— LA 148/2004 vp — Jyrki Katainen /kok ym.: Laki kotitalousvähennyksen laajentamisesta Kainuun maakunnan alueella (läh. 12.4.2005)

— LA 22/2005 vp — Sari Essayah /kd ym.: Laki tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta (läh. 14.4.2005)

— LA 29/2005 vp — Bjarne Kallis /kd ym.: Laki tuloverolain muuttamisesta (läh. 31.3.2005)

— LA 32/2005 vp — Irja Tulonen /kok ym.: Laki tuloverolain 64 §:n muuttamisesta (läh. 6.4.2005)

— LA 59/2005 vp — Maija Perho /kok ym.: Laki tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta (läh. 6.9.2005)

— LA 105/2005 vp — Sari Essayah /kd ym.: Laki tuloverolain 105 a §:n muuttamisesta (läh. 6.10.2005)

— LA 119/2005 vp — (Ben Zyskowiec /kok ym.: Laki tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta (5.10.2005)

— LA 138/2005 vp — Paula Risikko /kok ym.: Laki tuloverolain 127 a §:n muuttamisesta (läh. 9.11.2005)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Panu Pykönen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Matti Merisalo, Verohallitus
- ekonomisti Eugen Koev, Akava ry
- johtava veroasiantuntija Tero Honkavaara, Elinkeinoelämän keskusliitto
- toimitusjohtaja Matti Lahdenranta, HKL
- puheenjohtaja Antero Laukkanen, Hyvä Arki ry

- osastopäällikkö Hannele Ranta-Lassila, Keskuskauppakamari
- projektipäällikkö Esa Mannisenmäki, Linja-autoliitto
- erikoistutkija Kari Niilola, LTT-Tutkimus Oy
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- toiminnanjohtaja Merja Salanko-Vuorela, Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- erityisasiantuntija Juha Mynttinen, Suomen Kuntaliitto
- veroasiantuntija Leena Romppainen, Suomen Yrittäjät ry
- ekonomisti Jenni Oksanen, Veronmaksajain Keskusliitto
- yhteistyöjohtaja Hannu Penttilä, YTV Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta.

Kirjallisen lausunnon on toimittanut Valtakunnallisten Eläkeläisjärjestöjen Neuvottelukunta VENK.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tuloverolakia, verontilityslakia ja eräiltä matkustajaluksilta saadusta merityötulosta toimitetun ennakonpidätyksen väliaikaisesta maksuvapaudesta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön uusi valtionverotuksen ansiotulovähennys, jolla olisi tarkoitus toteuttaa vuodesta 2006 alkaen sellaiset ansiotuloverotuksen kevennykset, jotka tähän saakka on toteutettu kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä kasvattamalla. Kevennyksistä aiheutuva verotulojen menetys siirtyisi kunnilta valtiolle, jolloin valtion ja kuntien välille ei tältä osin enää syntyisi kompensointitarvetta. Vähennys tehtäisiin ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Siltä osin kuin ansiotulovähennyksen määrä olisi suurempi kuin ansiotulosta valtiolle suoritettavan tuloveron määrä, erotusta vastaava määrä luettaisiin verovelvollisen hyväksi soveltaen ennakon käyttämistä koskevia säännöksiä. Ennakon tapaan verovelvollisen hyväksi luettu määrä vähennettäisiin valtiolle tilitettävien verojen osuudesta verontilityslain mukaisia maksuunpanosuhteita laskettaessa.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärä ehdotetaan kaksinkertaistettavaksi 1 150 eurosta 2 300 euroon siltä osin kuin kyse olisi tavanomaisesta kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöstä. Jos kotitalous olisi samasta työstä samaan aikaan saanut työnantajan matalapalkkatukea, koti-

talousvähennystä ei myönnettäisi. Lisäksi kotitalousvähennyksen myöntämistä koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että lainkohdassa luetellut tuet estäisivät kotitalousvähennyksen myöntämisen ainoastaan silloin, kun lainkohdassa tarkoitettu tuki on myönnetty kotitaloudelle välittömästi samaa työsuoritusta varten.

Pienten luovutusten luovutusvoiton verotusta koskevaa tuloverolain säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi.

Työnantajan työntekijälleen antama joukko liikenteen henkilökohtainen matkalippu asunon ja työpaikan välistä matkaa varten ehdotetaan arvostettavaksi 75 prosenttiin lipun käyvästä arvosta.

Sosiaalihuollon asiakkaalle työtoiminnasta maksettavan verovapaan toiminta-avustuksen yläraja ehdotetaan korotettavaksi 9 eurosta 12 euroon.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtäväksi budjettitekniinen tarkistus merityötulosta toimitetun maksuvapautetun ennakonpidätyksen käsittelyyn verontilityslain mukaisissa tilityksissä.

Esitys liittyy vuoden 2006 talousarvioesitykseen.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2006 alusta. Tuloverolain ja verontilityslain muutoksia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2006 toimitettavassa verotuksessa. Eräiltä matkustajaluksilta saadusta merityö-

tulosta toimitetun ennakonpidätyksen väliaikaisesta maksuvapaudesta annetun lain muutosta sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2005 marraskuussa 2006 tehtävässä kuukausitilityksessä.

Lakialoitteet

LA 104/2004 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että työnantajalta saadun, julkisen liikenteen käyttöön asunnon ja työpaikan välisillä matkoilla oikeuttavan matkalipun hankkimisesta työnantajalle aiheutuneista kustannuksista 70 prosenttia olisi työntekijälle veronalaista ansiotuloa. Muilta osin luontoisetu olisi verosta vapaa.

LA 148/2004 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kotitalousvähennyksen osalta aloitettaisiin kokeilu Kainuun maakunnan alueella. Kokeilussa kotitalousvähennyksellä ei olisi Kainuun maakunnan alueella enimmäismäärää.

LA 22/2005 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kotitalousvähennykseen oikeutettua olisi myös sosiaalisten yritysten kotitalouksille suorittama työ.

LA 29/2005 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kotitalousvähennys myönnettäisiin myös asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä asuville verovelvollisille yhtiön teettämien huoneistojen korjaustöiden osalta.

LA 32/2005 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kodinhoitopalvelut saisivat luontoisetujen kaltaisen verotuskohtelun eli työnantajalta saadusta kodinhoitopalvelusta (esim. siivousta, pyykinpesua tai ostosten tekoa) olisi veronalaista ansiotuloa 50 prosenttia palvelun arvioidusta käyvästä arvosta.

LA 59/2005 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kotitalousvähennyksen piiriin lisättäisiin myös työ, joka on tehty verovelvollisen sellaisen täysi-ikäisen lapsen, jolla on alaikäinen tai alaikäisiä lapsia, käyttämässä asunnossa.

LA 105/2005 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että alaikäisten lasten perheet mukaanlukien yksinhuoltajat saisivat tehdä ansiotuloistaan ylimääräisen ansiotulovähennyksen.

LA 119/2005 vp. Lakialoite on kokoomuksen eduskuntaryhmän rinnakkaisaloite hallituksen esitykselle. Vähennys ehdotetaan nostettavaksi enintään 2 300 euroon vuodessa, ja se myönnettäisiin vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa.

LA 138/2005 vp. Lakialoitteessa ehdotetaan, että kotitalousvähennyksen piiriin lisättäisiin myös kotien atk-tukipalvelutyö. Vähennys ehdotetaan nostettavaksi enintään 2 300 euroon vuodessa 100 euroa ylittäviltä kustannuksilta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Työsuhdematkalippu

Laissa säänneltyjen veronalaisten luontoisetujen joukkoon ehdotetaan otettavaksi ensi vuoden alusta myös työsuhdematkalippu. Etuus koskisi vain asunnon ja työpaikan välisille matkoille tarkoitettua lippua. Lisäksi sen tulisi olla henkilökohtainen. Tällainen lippu arvostettaisiin

verotuksessa 75 prosenttiin käyvästä arvosta. Työnantajan ja työntekijän välinen asia olisi — kuten yleensäkin — se, miten etuus otetaan huomioon kokonaispalkassa tai miten siitä aiheutuvat kustannukset jaetaan osapuolten kesken. Olennaista olisi, että lippu on työnantajan antama. Työntekijän itse maksama ja työnantajalta veloittama lippu katsottaisiin kokonaan palkaksi yleisten luontoisetuja koskevien tulkintaperiaatteiden mukaisesti.

Valiokunta pitää uuden etuuden käyttöön ottoa erittäin myönteisenä asiana, vaikka hallituksen esityksessä olevat vaikutusarviot etuuden käyttöalan laajuudesta ovatkin varsin varovaisia. Työsuhdematkalippu on jo lähtökohdiltaan oikeansuuntainen signaali joukkoliikenteen näkökulmasta, ja se voi aikaansaada myös yhteiskuntataloudellisesti myönteisiä heijastusvaikutuksia. Tärkeää on, että järjestelmästä saadaan myös käytännössä riittävän joustava kaikkien osapuolten kannalta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan työsuhdematkalippu voidaan ottaa käyttöön esimerkiksi pääkaupunkiseudun YTV-alueella heti. Etuus toteutettaisiin suoraveloitusjärjestelmänä. Siinä työnantaja tekee suoraveloitussopimuksen YTV:n kanssa, ja suoraveloituslippu ladataan matkakortille. Matkakortti olisi henkilökohtainen, toistaiseksi voimassa oleva kausilippu, jota ei tarvitsisi ladata erikseen. Työnantaja maksaisi kortista aiheutuvat kustannukset kuukausittain. Järjestelyssä onnistutaan siis ohittamaan ne hankaluudet, joita muutoin saattaisi aiheutua matkakorttien uudelleen lataamisesta.

Käytännön menettelytavat voivat olla myös muunlaisia. Valiokunta pitää lain kannalta mahdollisena esimerkiksi sellaista menettelyä, jossa työntekijä itse lataa henkilökohtaisen matkakorttinsa työnantajan laskuun joko kokonaan tai osittain, jos työnantaja ja työntekijä ovat sopineet osittaisesta kustannustenjaosta. Olennaista on, että työnantaja maksaa oman osuutensa lipun arvosta suoraan kuljetusyritykselle eikä työntekijälle. Menettely perustuisi käytännössä työnantajan ja palveluyrityksen väliseen laskutus- sopimukseen.

Valiokunta pitää tärkeänä sitä, että matkakortin käyttöön liittyvistä verotuksellisista seikoista tiedotetaan mahdollisimman selvästi ja ymmärrettävällä tavalla, jotta etuuden käyttöön otto sujuisi alusta asti ongelmitta.

Valtionverotuksen ansiotulovähennys

Ensi vuoden alusta on tarkoitus ottaa käyttöön uusi valtionverotuksen ansiotulovähennys. Se laskettaisiin samojen tulojen perusteella kuin

voimassa oleva kunnallisverotuksen ansiotulovähennys, johon sinänsä ei esitetä mitään muutoksia. Vähennys tehtäisiin verosta ennen muita verosta tehtäviä vähennyksiä, ja se olisi enimmillään 157 euroa. Mahdollinen vähentämättä jäänyt osa otettaisiin huomioon ennakonpidätyksen luonteisesti, enintään kuitenkin muiden maksuunpantujen verojen ja maksujen määrään. Uusi vähennys ei voisi siis johtaa veronpalautukseen.

Valiokunta pitää uutta vähennystä sen monimutkaisesta rakenteesta huolimatta erittäin hyvänä tapana ottaa huomioon pienituloisten veronkevennystarve. Ehdotettu menettely olisi myös selkeä ja onnistunut kuntien kannalta. Vastaisiin ansiotulojen veronkevennyksiin ei siis liittyisi enää kompensointitarvetta kunnille, kun verotuottomenetykset jäisivät valtion kannettaviksi.

Kotitalousvähennys

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärä on tarkoitus korottaa kaksinkertaiseksi nykyisestä eli 2 300 euroon. Siihen saisi kuitenkin sisältyä perusparannus- ja kunnossapitotöitä enintään 1 150 euroa. Korotus ohjautuisi siten yksinomaan kotitalous-, hoiva- ja hoitotyöhön. Säännöksen sanamuotoa on tarkoitus lisäksi selkiyttää siltä osin kuin vähennyksen käyttö estyy samaan työhön kohdistuvien muiden tukien vuoksi. Tällaisena tukena otettaisiin huomioon jatkossa myös uusi työnantajan matalapalkkatuki.

Valiokunta pitää vähennyksen enimmäismäärän korotusta ja siihen liittyvää painopisteen siirtoa onnistuneena ja kannatettavana ratkaisuna. Tarve kodinhoito- ja hoivatöihin on edelleen suuri. Enimmäismäärän selvä korotus voi tehdä mahdolliseksi uudenlaiset hoitojärjestelyt. Valiokunta pitää sitä sen vuoksi perusteltuna, vaikka ostettujen kodinhoito- ja hoivapalvelujen keskimääräinen arvo on ollut tähän asti huomattavasti alle vähennyksen enimmäismäärän. Korotuksen käyttö perusparannus- ja kunnossapitotöihin ei sen sijaan ole ainakaan tällä hetkellä perusteltua työllisyyden näkökulmasta, koska alalla on jo esiintynyt työvoimapulaa. Korotus voisi kanavoitua suoraan hintoihin, eikä

palvelisi enää alkuperäisen tarkoituksensa mukaisesti.

Valiokunta pitää niin ikään aiheellisena säännöksen sanonnallista selkiinnyttämistä. Jatkossa ainoastaan *välittömästi samaa* työsuoritusta varten myönnetyt tuet eväisivät vähennyksen. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että muun tuen pitää tulla suoraan kotitalouden hyväksi, jotta se estäisi kotitalousvähennyksen myöntämisen. Lisäksi, jos verovelvollisen vanhemmat tai isovanhemmat ovat saaneet muuta tukea, kotitalousvähennystä ei voitaisi myöntää toistamiseen *samasta työstä*. Valiokunta korostaa kuitenkin sitä, että mahdollinen *lisätyö* voidaan edelleen teettää kotitalousvähennyksen turvin esimerkiksi samalla tutulla henkilöllä, joka vastaa hoidosta muutoinkin. Tarve tällaiseen on valiokunnan saaman selvityksen mukaan yleinen. Tärkeää on silloin erotella laskutuksessa perustyö ja lisätyö, jottei vähennysoikeutta menetetä epäselvän näytön vuoksi.

Kotitalousvähennyksestä tähän asti saadut kokemukset ovat osoittautuneet erittäin myönteisiksi. Vähennyksen käyttö on kasvanut vuosittain siitä alkaen, kun vähennys säädettiin pysyväksi. Kasvu on jatkunut valiokunnan saaman tiedon mukaan myös vuodesta 2003, jolloin sitä käytti hyväkseen yli 120 000 kotitaloutta ja 140 000 henkilöä. Vähennyksen yhteismäärä on niin ikään kasvanut reilusta 90 miljoonasta eurosta reiluun 100 miljoonaan euroon.

Olennaista on kuitenkin, että vähennyksen turvin on kyetty luomaan uusia, markkinaehtoisia ja pysyviä työpaikkoja. Viime vuonna

valmistuneen tutkimuksen mukaan vähennyksen luoma laskennallinen työllisyysvaikutus vuonna 2003 oli 5 400—6 700 henkilötyövuotta. Koska osa työstä olisi teetetty tutkimukseen sisältyneen kyselyn mukaan myös ilman vähennystä, todellinen työllisyysvaikutus on todennäköisesti jonkin verran edellä olevaa arviota pienempi.

Vähennyksen toinen merkittävä seurausvaikutus on se, että remonttialan harmaa työ on vähentynyt alan yrittäjien arvion mukaan 60 prosentista 25 prosenttiin. Vireillä oleva jatkotutkimus tulee antamaan hyödyllistä lisätietoa vastaista päätöksentekoa varten. Tutkimustulokset valmistuvat valiokunnan saaman selvityksen mukaan alkukeväästä ensi vuonna.

Lakialoitteet

Valiokunta on päätenyt kielteiselle kannalle käsittelemiensä lakialoitteiden johdosta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutamattomina ja

että lakialoitteet LA 104/2004 vp, LA 148/2004 vp, LA 22/2005 vp, LA 29/2005 vp, LA 32/2005 vp, LA 59/2005 vp, LA 105/2005 vp, LA 119/2005 vp ja LA 138/2005 vp hylätään.

VaVM 34/2005 vp — HE 117/2005 vp

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Markku Rossi /kesk (osittain)
vpj.	Matti Ahde /sd	Matti Saarinen /sd (osittain)
jäs.	Christina Gestrin /r	Irja Tulonen /kok
	Jyri Häkämies /kok	Kari Uotila /vas
	Kyösti Karjula /kesk	Jukka Vihriälä /kesk
	Jari Koskinen /kok	vjäs. Janina Andersson /vihr
	Pekka Kuosmanen /kok	Arto Bryggare /sd
	Maija-Liisa Lindqvist /kesk	Bjarne Kallis /kd
	Mika Lintilä /kesk	Esko Kiviranta /kesk (osittain)
	Pekka Nousiainen /kesk	Mikko Kuoppa /vas
	Pirkko Peltomo /sd	Maija Rask /sd (osittain).

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on pääosin tyytyväinen hallituksen päätökseen kotitalousvähennyksen kehittämisestä. Kokoomus on esittänyt kotitalousvähennyksen enimmäismäärän kaksinkertaistamista kahteen otteeseen ennen hallituksen tekemää ratkaisua, ensin vuoden 2004 budjetin eduskuntakäsittelyn yhteydessä (LA 120/2003 vp) ja sitten vuoden 2005 budjetin eduskuntakäsittelyn yhteydessä (LA 102/2004 vp). Hallituksen linjaus kotitalousvähennyksen kehittämisestä jää kuitenkin puolinaiseksi, eikä kaikkia potentiaalisia työllisyysvaikutuksia saada hyödynnettyä. Valiokunnan sellaisenaan hyväksymässä hallituksen esityksessä kotitalousvähennystä ehdotetaan muutettavaksi niin, että vähennyksen enimmäismäärä kaksinkertaistetaan vain siltä osin kuin kyse on kotitalous-, hoiva- tai hoitotyöstä.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä toteaa, ettei kotitalousvähennyksen enimmäismäärän kaksinkertaistamisen ulkopuolelle pidä jättää mitään kotona teetettävää työtä. Valiokunta esittää kokoomuksen lakialoitteen (LA 119/2005 vp) hylkäämistä ja on täten hallituksen esityksen mukaisesti jättämässä remonttityön (asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö) enimmäismäärän nykyiselleen perustellen tätä saavutettavissa olevien työllisyysvaikutusten pienuudella. Kuitenkin remonttialan yrittäjät ovat todenneet enimmäismäärän korotuksen lisäävän kysyntää laajoille remonteille, joiden työllisyysvaikutukset olisivat heidän mukaansa kaikkein suurimpia. Samalla mahdollistettaisiin esimerkiksi laajempien, kotona asumista tukevien remonttien teettäminen myös ikääntyville yksin asuville ihmisille.

Valiokunta esittää myös edustaja Perhon lakialoitteen (LA 59/2005 vp) hylkäämistä. Aloitteessa esitetään kotitalousvähennyksen käytön laajentamista myös sellaisiin tilanteisiin, jossa vanhemmat ostavat kotipalveluja sellaisen lapsensa kotiin, jolla on alaikäisiä lapsia. Vain kes-

kimääräistä hyvätuloisemmilla lapsiperheillä on tänä päivänä mahdollisuus käyttää kotitalousvähennystä hyväkseen esimerkiksi säännölliseen ja jatkuvaan siivous- tai hoivatyöhön. Yhteistä aikaa on vähän, asunto- ja opintovelkaa usein paljon ja elämiseen liittyvät kulut ovat suuria. Monet vanhemmat, joiden lapset elävät näitä taloudellisesti tiukkoja vuosia, saattaisivat mielellään kustantaa lastensa arkea helpottavia palveluja. Tämä mahdollisuus olisi tarpeen erityisesti silloin, kun lapset perheineen asuvat kaukana ja isovanhemmat pystyvät tarjoamaan apua esimerkiksi lastenlastensa hoitoon vain harvoin. Kotitalousvähennykseen oikeutettujen määrän laajentaminen edellä esitetyllä tavalla olisi perusteltua niin työllisyyden, perheiden hyvinvoinnin kuin sosiaalisen tasa-arvoisuudenkin kannalta.

Kokemukset kotitalousvähennyksestä ovat olleet hyvin myönteisiä, ja vähennys on osoittautunut kustannustehokkaaksi tavaksi tukea uusien yritysten ja työpaikkojen syntyä. Vähennyksen käyttö on viime vuosina lisääntynyt merkittävästi, ja sillä olikin 174 500 käyttäjää vuonna 2004 vähennysten määrän noustessa 110,5 miljoonaan euroon. Huhtikuussa 2005 ilmestyneen tutkimuksen (TM Työpoliittinen tutkimus 266/2005) mukaan kotitalousvähennyksen piirissä tehdyn työn määrä oli vuonna 2003 arviolta 5 400—6 700 henkilötyövuotta, mikä merkitsee noin 8 000 työpaikkaa. Noin puolen näistä työpaikoista laskettiin syntyneen vähennysoikeuden myötä. Vuonna 2004 uusia työpaikkoja syntyi lisää noin 2 000 henkilötyövuoden verran. Tutkimuksessa arvioitiin vähennystä käyttävien kotitalouksien määrän nousevan tulevina vuosina yli 400 000:een, jolloin vähennystä hyödyntäisi joka kuudes talous.

Kotitalousvähennyksen vaikutus harmaan talouden vähentäjänä on merkittävä. Mainittuun tutkimukseen osallistuneet yrittäjät arvioivat kotitalousvähennyksen vähentäneen pimeän työn suhteellista osuutta kotitalouspalveluissa noin

60 prosentista neljäsosaan. Tätä kautta yhteiskunnan saamat verotulot ovat kasvaneet tuntuvasti. Kuitenkin on huomattava, että 25 % pimeän työn suhteellisenä osuutena on edelleen kohtuuttoman suuri. Vähennyksen enimmäismäärän kaksinkertaistaminen myös remonttitoissa luo lisäkannusteen tuoda nämäkin työt pois harmaan talouden piiristä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2. ja 3. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 127 a § muutettuna seuraavasti:

Vastalauseen muutosehdotus

1. lakiehdotus

127 a §

Verovelvollinen saa vähentää verosta osan käyttämässään asunnossa tai vapaa-ajan asunnossa tehdystä työstä maksamistaan määristä (*kotitalousvähennys*). Vähennykseen oikeuttaa tavanomainen kotitalous-, hoiva- tai hoitotyö sekä asunnon tai vapaa-ajan asunnon kunnossapito- tai perusparannustyö. Vähennys on enintään 2 300 euroa vuodessa, ja se myönnetään vain siltä osin kuin 127 b §:ssä tarkoitettu vähennettävä osa kustannuksista ylittää 100 euroa. (*Poist.*)

(3 mom. kuten VaVM)

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös työtä, joka on tehty verovelvollisen sellaisen täysi-ikäisen lapsen, jolla on alaikäinen tai alaikäisiä lapsia, käyttämässä asunnossa. (Uusi 5 mom.)

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2005

Jyri Häkämies /kok
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok

Irja Tulonen /kok
Janina Andersson /vihr

VASTALAUSE 2

Perustelut

Tässä vastalauseessa arvostellaan Vanhasen ja Heinäluoman hallituksen tulo- ja varallisuuseroja kasvattavaa sekä hyvinvointipalvelujen ja liikenteen rahoittamista vaikeuttavaa veropoliittikkaa ja varoitetaan hallituksen olevan kulmassa kohti tasaveroa.

Vastalauseessa ehdotetaan ehdotettua valtionverotuksen ansiotulovähennystä muutettavaksi niin, että se ei ulottuisi niin suuriin tuloihin kuin hallitus on esittänyt.

Edelleen vastalauseessa ehdotetaan lausumaa sellaisista vähennyksistä, jotka toisivat nyt palkansaajia koskevien ansiotulovähennysten ulottamista myös etuustuloihin.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys ja valtionverotuksen ansiotulovähennys

Valtion tuloveroa ei makseta pienimmistä palka-, yrittäjä- tai etuustuloista. Siksi 1990-luvun alusta alkaen on pienituloisimpien palkansaajien ansiotulojen ja yrittäjien ansiotulo-osuuden verotuksen keventämiseksi vuosittain kasvatettu kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä. Se vähennetään kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta. Vähennys ei koske eläketuloja, joissa on oma vähennyksensä, eikä muita etuustuloja.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys pienenee asteittain siirryttäessä suurempiin tuloihin. Tämä pieneneminen tapahtuu kuitenkin sangen hitaasti tulojen kasvaessa. Niinpä vähennys ulottuu varsin suuriin tuloihin, nykyisin runsaan 110 000 euron tulotasolle saakka.

Vasemmistoliitto ei ole pitänyt oikeana vähennyksen ulottumista näin suuriin tuloihin ja on siksi esittänyt, että vähennys pienenesi nopeammin tulojen kasvaessa. Esitimme valio-kunnassa, että tulon ylittäessä 33 000 euroa vähennys pienenesi 0,80 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittäväältä osalta. Tällöin vähennys poistuisi 52 625 euron puhtaan vuosi-

tulon kohdalla eikä vasta yli kaksinkertaisesta summasta.

Olemme muutoinkin olleet tyytymättömiä siihen, että veroja on kevennetty tarpeettomasti suurissa tuloissa. Niinpä toiseen hallituksen esitykseen (HE 116/2005 vp) sisältyvän vuoden 2006 veroasteikon osalta esitämme ensi vuodeksi asteikkoa, jossa suurimpiin tuloihin ei tehtäisi hallituksen esittämän suuruista kevennystä. Selvää on myös, ettemme voi hyväksyä hallituksen päätöstä heikentää edelleen verotuksen progressiivisuutta poistamalla yksi tuloluokka valtion progressiivisesta tuloverotuksesta vuonna 2007.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen merkitys on nykyään tuntuva. Tähän asti vähennys on otettu huomioon kuntien ja valtion välisessä kustannustenjaon tarkastelussa ja veromenetyksiä on hyvitetty kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Vähennys vähentää myös sairausvakuutusmaksun ja kirkollisveron tuottoa. Nyt on tarkoitus ottaa käyttöön valtion verosta tehtävä vähennys.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä pitää virheellisenä Vanhasen ja Heinäluoman hallituksen tulo- ja varallisuuseroja kasvattavaa verolinjaa. Räikeä esimerkki tästä linjasta on varallisuusveron poistaminen.

Epäsosiaalinen ja tuloeroja kasvattava hallituksen linja on myös siksi, että euromääräisesti suurimmat inflaation ylittävät kevennykset tulevat suurimpiin tuloihin, ja siksi, että ansiotulovähennys ei koske eläke- ja muita etuustuloja. Tässä suhteessa eläketulovähennys, jonka suuruus riippuu kansaneläkkeeseen tehtävistä tasokorotuksista, jää jälkeen ansiotulovähennyksestä, saati että muihin etuustuloihin ei kohdistu sitäkään vähennystä. Hallitus ei myöskään halua parantaa eläkeläisten asemaa toista kautta eli riittäväällä kansaneläkkeen tasokorotuksella vaan tyytyy vain aikaistamaan muutamalla kuukaudella viiden euron tasokorotuksen. Työmarkkinatukeen ei myöskään tehdä tasokorotusta.

Vanhasen ja Heinäluoman hallituksen päätös poistaa tuloverotuksesta yksi luokka vuonna 2007 on tasaveron esikartano. Se on selkeä askel kohti tasaverotusta, jota ei sovelleta pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa, mutta kylläkin vähemmän kehittyneissä, nomenklatuuran diktaattuurista vapautuneissa maissa.

Väärä hallituksen veropolitiikka on myös siksi, että veroja kevennetään niin paljon yli inflaatiotarkistuksen, että kansalaisten palvelut heikenevät eikä valtio kykene myöskään huolehtimaan teistä ja rautateistä eikä riittävästä joukko liikenteen ylläpidosta. Muuttamalla valtionosuusjärjestelmää hallitus nyt suorastaan kannustaa pienten kyläkoulujen lakkauttamiseen.

Ennen viime eduskuntavaaleja sosialidemokraatit varoittivat kokoomuksen linjasta, jonka he sanoivat johtavan palvelujen ahdinkoon. Nyt sosialidemokraatit ovat vaalien jälkeen toteuttaneet hallituksessa kokoomuksen veropolitiikkaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 2. ja 3. lakiehdotukset hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 125 § muutettuna (Vastalauseen muutosehdotus) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen muutosehdotus

125 §

Valtionverotuksen ansiotulovähennys

(1 mom. kuten VaVM)

Vähennys on 1,5 prosenttia 1 momentissa tarkoitettujen tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 157 euroa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 33 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 0,8 prosentilla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. Vähennys tehdään ennen muita ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta tehtäviä vähennyksiä.

(3 mom. kuten VaVM)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta toteaa, että eläkkeiden ja muiden etuustulojen verotus erkaantuu yhä voimakkaammin palkkatulojen verotuksesta ensin mainittujen vahingoksi, mikäli jatketaan linjaa, jossa vuosittain korotetaan palkkatuloista tehtävää ansiovähennystä, mutta etuustuloihin ei samanaikaisesti sovelleta vastaavaa laista vähennystä. Eduskunta edellyttääkin, että hallitus valmistelee pikaisesti esityksen sellaisesta etuustuloihin sovellettavasta vähennyksestä, joka estää etuus- ja palkkatulojen verotuksen erkaantumisen ja suo etuustuloihin vastaavan verotuksen kevennyksen.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2005

Kari Uotila /vas
Mikko Kuoppa /vas